

gezondheid

Maanden na aankomst in Nederland kreeg de ooi een bult onder aan de hals. Het bleek CL te zijn.

Bult in hals van import-ooi

Een schapenhouder belt met de klacht dat bij één schaap onder aan de hals een bult aanwezig is. Deze ooi was afgelopen jaar in het buitenland aangeschaft. De bult valt sinds enkele weken op en wordt langzaam groter. Het dier lijkt er weinig last van te hebben.

TEKST: DRS. MARK VAN DER HEIJDEN (DIERENARTS IN HARMELEN). FOTO: ULP

Bij mijn aankomst op het bedrijf staat de ooi met haar twee lammeren in een weilje bij huis. Ze komen meteen aangelopen en de bult is goed zichtbaar. De lammeren zien er verder gezond uit en lijken geen afwijkingen te hebben. De eigenaar vertelt dat de ooi, een Tarasconnaise-schaap, van oorsprong uit Frankrijk komt en dat de lammeren in Nederland zijn geboren. Na goed lichamelijk onderzoek lijkt de bult zich te bevinden ter hoogte van de boeglymfeknoop. Een vergrote lymfeknoop, zeker in combinatie met import, doet vermoeden dat er sprake kan zijn van caseous lymfadenitis (CL).

CL wordt veroorzaakt door de bacterie *Corynebacterium pseudotuberculosis*. De ziekte wordt ook wel 'bultenziekte' of kaasachtige lymfeklierontsteking genoemd en wordt gekenmerkt door vergrote lymfeknopen. Vaak wordt ook vermageren van dieren gezien. De bacterie kan lang in de omgeving overleven en komt binnen via beschadigingen van de huid of slijmvliezen. Als de bacterie zich nestelt in de lymfeknopen, kunnen daar abscessen ontstaan die later spontaan doorbreken. Met als gevolg veel nieuwe bacteriën in de omgeving. Andere dieren kunnen zich dan weer infecteren waardoor de infectie op een bedrijf in stand kan worden gehouden.

Het vervelende van deze ziekte is dat de periode tussen het oplopen van de infectie en het ontstaan van de abscessen enkele maanden of zelfs nog veel langer kan duren. Een infectie met

CL kan zo sluimerend op een bedrijf aanwezig blijven.

In de landen om ons heen wordt CL regelmatig gezien en import van dieren vormt dan een reëel risico van insleep van CL. Bij aanvoer van dieren buiten Nederland is het belangrijk om het risico op CL te voorkomen. De meeste zekerheid kan worden verkregen door dieren alleen van CL-vrije bedrijven aan te voeren. Daarnaast kan onderzoek op het bedrijf van herkomst ook meer informatie geven over het al dan niet voorkomen van CL. Tot slot het dringende advies om na aanvoer de dieren in quarantaine te plaatsen en opnieuw te laten onderzoeken op onder andere CL. Deze stappen kunnen de insleep van CL voor een groot deel beperken, alleen volledige zekerheid is er dan nog steeds niet altijd!

Op het genoemde bedrijf is aanvankelijk via bloedonderzoek geprobeerd de diagnose rond te krijgen. Echter, de uitslag was dubieus. Op basis van het sterke vermoeden van CL en de gevolgen bij het opengaan van het abces is het betreffende dier geëuthanaseerd en voor pathologisch onderzoek ingestuurd. Daarbij is de diagnose CL bevestigd.

De eigenaar wil de overgebleven twee dieren voorlopig wel houden en hun bloed is daarom onderzocht. Van beide dieren was de uitslag gunstig. Komend jaar wordt dit onderzoek herhaald, om zo in ieder geval de vinger aan de pols te houden. Verder worden er geen nieuwe dieren op het adres aangevoerd. <<

Nooit meer een schaap kwijt?

FOTO: GD

CARLIJN TER BOGT

U heeft de dekdata van uw oaien netjes opgeschreven in een schriftje. Vervolgens staat u in de wei tussen uw koppel en denkt 'welke moet er ook alweer als eerste aflammeren?' U heeft een dier bekapt en denkt 'had dit dier nou vorig jaar ook al verschijnselen van rotkreupel?' Helaas, het bord in de stal is alweer uitgeveegd voor het nieuwe jaar en de informatie is verloren.

Dit zijn vast herkenbare dingen voor u, net als voor mij. Je probeert alles zo goed mogelijk bij te houden, maar je hebt het nooit bij de hand als je het nodig hebt. Papiertjes worden nat of verdwijnen, borden worden uitgeveegd en een Excellijst staat wel op de computer, maar deze staat op zolder.

Ik werk bij GD en ons management prikkelt ons om met nieuwe ideeën te komen en schrijft jaarlijks een innovatiewedstrijd uit.

Hiervoor heb ik met twee collega's halverwege vorig jaar het volgende idee ingebracht: een app voor je schapenadministratie, altijd en overal bij de hand en nooit meer iets kwijt. Stiekem hoopte ik dat we gingen winnen, want dan had ik mijn eigen probleem ook opgelost. En wat dacht je? We wonnen de eerste prijs en mochten het idee uitwerken.

Tijdens het ontwikkeltraject hebben we een gebruikersgroep met schapenhouders opgericht die meerdere avonden vrijwillig bij elkaar zijn geweest om met ons het idee verder uit te werken. Hartstikke leuk en vooral dankbaar dat zij ook dit probleem herkennen. Veel hobbyhouders vertelden welke problemen zij hadden en welke informatie er in de app vastgelegd moet worden, zodat deze toepasbaar is in de praktijk.

Nu, een halfjaar na het winnen van de prijs, is de eerste versie van SchaAPP, de schapenapp, live. Een mijlpaal! SchaAPP is een gratis app waarmee hobbyhouders al hun administratie kunnen bijhouden. Je kunt je schapen invoeren en vervolgens simpel met icoontjes gebeurtenissen toevoegen op de tijdlijn, zoals dekkingen, geboortes, behandelingen en ziektes. De app is beschikbaar in de App Store (Apple) en via de Google Play Store (Android).

U kunt dus nu nooit meer roepen dat u een schaap kwijt bent...

vragen aan... drs. Margit Groenevelt (specialist kleine herkauwer, Coevorden)

Vaccinaties

Ik wil mijn oaien in de winter graag meerdere vaccinaties laten geven maar wil dit wel graag zo efficiënt mogelijk doen. Kunnen de verschillende injecties op dezelfde dag worden gegeven?

Of vaccinaties tegelijk met andere vaccinaties kunnen worden gegeven verschilt per vaccinatie. Sommige vaccinaties zetten de weerstand van de ooi heel hard aan het werk om zo voldoende afweerstoffen tegen de ziekte(s) op te bouwen. Als je bij zo'n vaccinatie nog een vaccinatie toedient, kan het zijn dat de ooi geen goede weerstand opbouwt tegen een of allebei de vaccinaties. Soms heeft dat ook tot gevolg dat de biest juist van mindere in plaats van betere kwaliteit wordt.

Andere, minder intensieve vaccinaties kunnen eventueel wel worden gecombineerd.

Om te weten of combinatie in uw situatie kan, is het dus belangrijk om dit van tevoren goed te overleggen met uw dierenarts.

Doseringen

Ik heb altijd begrepen dat onderdoseren van ontwormmiddelen slecht is omdat je daarvan resistentie tegen die middelen kan krijgen. Ik gebruik dus altijd de dubbele dosering, dan zit je nooit verkeerd. Maar kan dit eigenlijk kwaad?

Het is inderdaad belangrijk om niet onder te doseren als je tegen leverbot of wormen behandelt. Helaas bereik je bij sommige middelen al wel een giftige dosis als je een dubbele dosering gebruikt. Dit geldt vooral voor de middelen levamisol (ontworming) en closantel (leverbot en de rode leibmaagworm). Op de verpakking van het product dat je gebruikt, kun je lezen of deze middelen erin zitten. Deze middelen worden in Nederland op steeds meer bedrijven gebruikt in verband met resistentie tegen andere middelen. Verschijnselen die kunnen worden gezien bij overdosering zijn blindheid, speekselen, spiertrillingen, incoördinatie en sterfte. Het is dus belangrijk om niet zomaar dubbel te doseren maar juist goed op gewicht!